

Guía Docente				
Datos Identificativos				2020/21
Asignatura (*)	Enfermería materno-infantil	Código	750G01018	
Titulación				
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	Anual	Terceiro	Obrigatoria	9
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Híbrida			
Prerrequisitos				
Departamento	Ciencias da Saúde			
Coordinación	Rodeño Abelleira, Angeles	Correo electrónico	angeles.rodeno@udc.es	
Profesorado	Piñón Díaz, María Josefa Rodeño Abelleira, Angeles	Correo electrónico	maria.j.pinon.diaz@udc.es angeles.rodeno@udc.es	
Web	campusvirtual.udc.es/moodle			
Descrición xeral	<p>A través do proceso de aprendizaxe, reflexión e interiorización desenvolvido ao longo da materia, o alumno e a alumna adquiriran os coñecementos, actitudes e habilidades necesarios para:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Participar na atención da comunidade, tendo en conta a realidade da muller e da poboación infantil e adolescente nela. - Comprender o proceso saúde/enfermidade da muller e do neno e a nena desde o seu nacemento ata a adolescencia, así como os condicionantes físicos, psíquicos, antropolóxicos e da contorna sociofamiliar que o potencian ou dificultan. - Identificar as necesidades de saúde propias da muller, especialmente durante a súa etapa reprodutiva e durante o seu proceso de maternidade. - Prestar coidados de enfermería á muller, que contemplen desde a promoción, o mantemento, a recuperación e a rehabilitación da saúde ligada ao sexo, á reprodución humana, e ao coidado de forma integral da nai. - Analizar críticamente os recursos e dispositivos sociosanitarios que prestan atención á muller. - Realizar as accións encamiñadas á vixilancia e seguimento do neno e a nena sans, así como a detección precoz dos nenos e as nenas de alto risco. - Identificar as necesidades de saúde do neno e nena san ou enfermo, desde o nacemento á adolescencia nos diferentes contextos en que se atopa (familia, comunidade, medio hospitalario) - Valorar e detectar os problemas relacionados coas necesidades básicas alteradas do neno ou nena e do adolescente ou da adolescente. - Establecer unha correcta comunicación co neno, nena, a familia e a equipa de saúde.			

Plan de continxencia	<p>1. Modificacións nos contidos</p> <p>Non hai cambios</p> <p>2. Metodoloxías</p> <p>*maxistral pasa a ser exclusivamente virtual vía Teams síncrona co grupo e na franxa horaria asinada para a materia no calendario.</p> <p>*seminarios grupais vía teams (faránse grupos restrinxidos segundo as esixencias da pandemia, máximo nove membros do alumnado e o docente)</p> <p>En caso de non poder asumir a presencialidade por esixencias da pandemia o ensino será exclusivamente virtual e na franxa horaria asinada no calendario académico.</p> <p>*seminarios on-line, de periodicidade semanal con achegas da materia en plataforma Moodle.</p> <p>3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado</p> <p>O alumnado dispón de material docente na plataforma Moodle e actualización e corrección das tarefas plantexadas. Estudo de casos clínicos semanais e traballo tutelado con presentación final presencial.</p> <p>4. Modificacións na avaliación</p> <p>Requisitos para superar a materia. O sistema de avaliación será 50% resultado da avaliación contínua (seminarios e traballo tutelado) e o 50% cuestionario tipo test vía Moodle.</p> <p>Os alumnos deben entregar e expoñer os traballos na data que se lles indique.</p> <p>No caso das tutorías serán virtuais e coa obrigatoriedade de comunicación formal vía mail ao docente.</p> <p>O cómputo da asistencia só se realizará con respecto ás sesións ate o momento no que se suspende a actividade presencial.</p> <p>A oportunidade de xullo estará sometida aos mesmos criterios que a de xuño.</p> <p>5. Non hai modificacións da bibliografía ou webgrafía</p>
-----------------------------	---

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
	Recoñecer as enfermidades de transmisión sexual (ETS) máis frecuentes e as súas medidas de prevención.	A40	B1
	A41	B2	C7
		B3	C10
		B7	C11
		B9	C12
		B10	
		B13	
		B14	
		B15	

Planificar cuidados de enfermaría nas mulleres con cancro de mama e xinecolóxico	A40 A41 A42 A43 A44 A45 A46 A47 A48	B1 B2 B3 B7 B9 B10 B13 B14 B15	C1 C7
Identificar os diferentes métodos anticonceptivos.	A40	B1 B2 B3 B7 B9 B10 B13 B14 B15	C1 C7 C10
Describir os principais procesos patolóxicos na idade neonatal, na infancia e na adolescencia, as probas diagnósticas e os procedementos terapéuticos	A42 A43 A44 A45 A46 A47 A48	B1 B2 B3	C1
Describir as necesidades de coidado do neno e nena e da súa familia, identificando e priorizando os diagnósticos de enfermaría e as complicacións potenciais. Planificar cuidados relacionados coa especificidade dos pacientes pediátricos e o seu desenvolvemento.	A42 A43 A44 A45 A46 A47 A48	B1 B2 B3 B7 B9 B10 B13 B14 B15	
Desenvolver habilidades na realización das técnicas e procedementos enfermeiros máis usuais en pediatria, a súa indicación e base científica.	A40 A41 A42 A43 A44 A45 A46 A47 A48	B1 B2 B3 B9 B10 B13 B14 B15	C1 C7

Demostrar interese e sensibilidade pola infancia, a adolescencia e os seus problemas de saúde na sociedade actual.	A40 A41 A42 A43 A44 A45 A46 A47 A48	B1 B2 B3 B7 B9 B10 B13 B14 B15	C1 C7
Comprender os principais problemas da saúde reprodutiva.	A40 A41	B1 B2 B3 B7 B9 B10 B13 B14 B15	C10 C11 C12
Descibir o proceso de fecundación, implantación e desenvolvemento fetal ata o momento do nacemento.	A40 A41 A42 A43 A44 A45 A46 A47 A48	B1 B2 B3 B7 B9 B10 B13 B14 B15	C1 C7
Identificar as necesidades de coidado das mulleres nas diferentes etapas da xestión, parto e puerperio.	A40 A41 A42 A43 A44 A45 A46 A47 A48	B1 B2 B3 B7 B9 B10 B13 B14 B15	C1 C7
Planificar os coidaos de enfermaría nos diferentes estadios da xestión partos e puerperio.	A40 A41	B1 B2 B3 B7 B9 B10 B13 B14 B15	C1 C7

identificar las características do neonato/a, a infancia e adolescencia e factores que condicionan o patrón normal de crecemento e y desenvolvemento	A42	B1	C1
	A43	B2	C7
	A44	B3	
	A45	B7	
	A46	B9	
	A47	B10	
	A48	B13	
		B14	
		B15	

Contidos	
Temas	Subtemas
UNIDADE 1: REPRODUCCIÓN HUMANA	<p>Tema 1.1: Anatomía feminina. Patoloxía e disfunción do só pélvico.</p> <p>Tema 1.2: Ciclo feminino e alteración do ciclo menstrual.</p> <p>Tema 1.3: Consulta xinecolóxica: entrevista clínica e anamnese. Dor pélvico.</p> <p>Tema 1.4: Desenvolvemento prenatal humano.</p> <p>Tema 1.5: Actuación sanitaria nos delitos contra a liberdade sexual da muller. Perspectiva VIOXEN</p>
UNIDADE 2: EMBARAZO NORMAL. CONSULTA DE MATRON/A.	<p>Tema 2.1: Cambios anatomofuncionais no embarazo.</p> <p>Tema 2.2: Protocolo de seguimento no embarazo de baixo risco. Calendario de probas.</p> <p>Tema 2.3: Consulta dea matron/a en atención primaria.</p> <p>Tema 2.4: Profilaxe do risco obstétrico. Actividades de promoción da saúde.</p>
UNIDADE 3: PARTO E PUERPERIO NORMAIS.	<p>Tema 3.1: O parto normal. Estática fetal. Fases do parto normal. Cuidados de enfermaría.</p> <p>Tema 3.2: Valoración da xestante en urxencias. Estratexia de saúde sexual e reproductiva. Novas esixencias de actuación e cuidados. O plan de parto, unidades UTPR.</p> <p>Tema 3.3: Analxesia obstétrica. Métodos alternativos á epidural para o alivio da dor. Cuidados de enfermaría.</p> <p>Tema 3.4: O puerperio normal. Cambios involutivos. Cuidados na estancia hospitalaria e despois da alta.</p>
UNIDADE 4: EMBARAZO DE ALTO RISCO E PATOLOXÍA XESTACIONAL. PARTO E PUERPERIO PATOLÓXICOS.	<p>Tema 4.1: Enfermidades gravídicas. Metrorraxias na xestación.</p> <p>Tema 4.2: Mortalidade perinatal e dó perinatal.</p> <p>Tema 4.3: Partos distócicos.</p> <p>Tema 4.4: Puerperio patolóxico.</p>
UNIDADE 5: A MULLER ANTE A PERSPECTIVA DO EMBARAZO.	<p>Tema 5.1: Defectos conxénitos. Técnicas de detección.</p> <p>Tema 5.2: Interrupción legal do embarazo.</p> <p>Tema 5.3: Infeccións de transmisión sexual e estratexias de prevención.</p> <p>Tema 5.4: Métodos anticonceptivos. Índice PEARL e criterios de elexibilidade da OMS.</p> <p>Tema 5.5: Epidemioloxía, prevención e diagnóstico precoz dos tumores malignos xinecolóxicos e de mama. Virus do papiloma humano e cancro de cérvix. Perspectiva actual do programa de cribado. Técnicas citolóxicas.</p>

UNIDADE 6: LACTANCIA MATERNA.	<p>Tema 6.1: Impronta e vínculo. Pérdida da cultura de aleitamento materno. Fisioloxía da lactancia, superioridade do leite humano. Inicio da lactancia.</p> <p>Tema 6.2: Dificultades no establecemento e mantemento da LM. Tipos de lactancia. Abandono precoz. Ingurxitación e mastite.</p> <p>Tema 6.3: Iniciativa IHANM, estratexias da UNICEF-OMS para o fomento da LM. Implicacións de coidado de enfermaría para as nais lactantes.</p> <p>Tema 6.4: Lactancia, dereito familiar e conciliación laboral.</p>
UNIDADE 7: INTRODUCCIÓN Á ENFERMARÍA PEDIÁTRICA	<p>Tema 7.1.: Características especiais da enfermaría infantil</p> <p>Tema 7.2.: Evolución histórica dos coidados infantís</p>
UNIDADE 8: COIDADOS DE ENFERMARÍA AOS RECÉN NADOS OU NADAS	<p>Tema 8.1.: Atención ao recen nado ou nada durante o nacemento</p> <p>Tema 8.2.: O recen nado ou nada san</p> <p>Tema 8.3.: O recen nado ou nada con problemas de saúde</p>
UNIDADE 9: ATENCIÓN DE ENFERMARÍA AO NENO SAN E Á NENA SANA.	<p>Tema 9.1: Crecemento de desenrolo durante as distintas etapas evolutivas.</p> <p>Tema 9.2: A necesidade de hixiene do neno e da nena.</p> <p>Tema 9.3: A necesidade de alimentación.</p> <p>Tema 9.4: A necesidade de actividade, descanso e sono.</p> <p>Tema 9.5: A necesidade de seguridade física. Calendario de vacinacións. Prevención de accidentes.</p>
UNIDADE 10: O NENO E A NENA NO HOSPITAL	<p>Tema 10.1: As unidades de enfermaría infantil.</p> <p>Tema 10.2: Coidados de enfermaría ao neno e a nena hospitalizados.</p> <p>Tema 10.3: Valoración e tratamento da dor.</p> <p>Tema 10.4: O nena e a nena con febre.</p>

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A3 A4 A5 A6 A8 A9 A12 A15 A40 A42 A43 A44	35	45	80
Análise de fontes documentais	B1 B2 B3 B11 B12	10	10	20
Proba obxectiva	A45 A46 B2 B3 B7 B12 B13 B16 B24 C1 C7 C10 C11 C12	2	85	87
Estudo de casos	B1 B2 B3 B7 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B24 C1 C7 C10 C11 C12	23	10	33
Atención personalizada		5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe. A clase maxistral é tamén coñecida como ?conferencia?, ?método expositivo? ou ?lección maxistral?. Esta última modalidade sóese reservar a un tipo especial de lección impartida por un profesor en ocasións especiais, cun contido que supón unha elaboración orixinal e baseada no uso case exclusivo da palabra como vía de transmisión da información á audiencia.

Análise de fontes documentais	Técnica metodolóxica que supón a utilización de documentos audiovisuais e/ou bibliográficos (fragmentos de reportaxes documentais ou películas, noticias de actualidade, paneis gráficos, fotografías, biografías, artigos, textos legislativos, etc.) relevantes para a temática da materia con actividades especificamente deseñadas para a análise dos mesmos. Pódese empregar como introdución xeral a un tema, como instrumento de aplicación do estudo de casos, para a explicación de procesos que non se poden observar directamente, para a presentación de situacións complexas ou como síntese de contidos de carácter teórico ou práctico.
Proba obxectiva	Proba escrita utilizada para a avaliación da aprendizaxe, cuxo trazo distintivo é a posibilidade de determinar se as respostas dadas son ou non correctas. Constitúe un instrumento de medida, elaborado rigorosamente, que permite avaliar coñecementos, capacidades, destrezas, rendemento, aptitudes, actitudes, intelixencia, etc. É de aplicación tanto para a avaliación diagnóstica, formativa como sumativa.
Estudo de casos	Sesiones dirigidas a la resolución de casos prácticos que requieren soluciones creativas y novedosas, para hacer frente a los nuevos escenarios sociales propios de esta sociedad global.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	<p>Atención personalizada a demanda do alumnado, coa finalidade de esclarecerle dúbidas en torno aos contidos da materia o a calquer problema que lle poda dificultar a comprensión ou seguemento da materia.</p> <p>Esíxese petición formal de tutoría virtual mediante envío de correo institucional ao profesor/a responsable da docencia. Ferramenta empregada Moodle e Teams con frecuencia semanal. Sesión semanal para avance dos contidos teóricos na franxa horaria que ten asignada no calendario para desenvolver discusións dirixidas a través das que se poñen en práctica o contido teórico da materia.</p>

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Estudo de casos	B1 B2 B3 B7 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B24 C1 C7 C10 C11 C12	<p>Obradoiros o seminarios: Sesiones dirixidas á resolución de casos prácticos que requiren solucións creativas e novedosas, para facer fronte aos novos escenarios sociais propios de esta sociedade global.</p> <p>Asistencia obrigatoria aos obradoiros grupales. Os alumnos e alumnas deben entregar o traballo plantexado pola profesora no prazo marcado na tarefa de Moodle. No caso de alumnos e alumnas con matrícula parcial VER apartado AVALIACIÓN</p>	50
Proba obxectiva	A45 A46 B2 B3 B7 B12 B13 B16 B24 C1 C7 C10 C11 C12	<p>Realización dun exame teórico tipo test sobre os temas explicados nas leccións maxistras, obradoiros e seminarios.</p> <p>Cuestionario tipo test 40 preguntas de escolla única. Pondera 50% sobre o total da materia. Farase preferentemente baixo plataforma Moodle.</p>	50

Observacións avaliación

- Proba obxectiva: constará dunha Proba tipo test: realizarase unha proba escrita coincidindo coa data oficial da materia ao finalizar o curso. A proeba consta de 40 preguntas tipo test con 4 ou máis alternativas nas que solo unha opción é válida. Os contidos que se evaluarán serán os desenvolvidos durante as sesións máxistras e os seminarios (estudos de casos, obradoiros ou charlas divulgativas)
- Puntuará sobre un mínimo de 0 e un máximo de 10 puntos.
- A puntuación mínima para superar a proba será de 5 puntos.
- Estudo de casos: A asistencia virtual ou presencial ás sesións de estudos de casos durante os seminarios non será obrigatoria para aprobar. Débese xustificar a ausencia e se é posible antes da celebración. Quedan excluídos desta esixencia os alumnos/as que teñan concedida a matrícula parcial e así conste en secretaría virtual. Estes alumnos e alumnas deben realizar as actividades que se lles indiquen e entregalas no momento indicado: esta programación se realizará cando se presente o caso particular personal. Ao inicio do curso deben poñerse en contacto coas profesoras. Deben solicitar a dispensa académica ao Decanato no mesmo momento de remitir a documentación Xustificativa. Nos estudos de caso valorarase a capacidade para relacionar o coñecemento con problemas concretos, a capacidade de análise e comprensión de situación, así como a capacidade de interacción dentro do grupo e as aportacións no proceso de reflexión. Ao comenzo de cada sesión, o alumno demostrará a asistencia. Cada grupo debe entregar o caso no que se traballara no prazo marcado pola docente. A entrega será en tarefas de Moodle ou a través do correo electrónico e non rebasará o prazo marcado. As actividades relacionadas cos estudos de casos son de carácter sumativo e non se poden recuperar ou substituír por outras actividades da materia, salvo o disposto para os alumnos e alumnas de matrícula parcial. Ao longo do curso se realizarán os estudos de caso planificados no cronograma da materia.
- OBSERVACIONES DE EVALUACIÓN:**
- Fórmula para calcular a calificación da prueba tipo test:
- Cada resposta correcta puntúa 1 punto.
- Al número de aciertos hay que restar el producto siguiente ($0.33 \times n^{\circ}$ de fallos)
- La puntuación se dividirá entre 4 para obtener la nota.
- Las preguntas contestadas en blanco no suman ni restan.
- Os traballos tutelados e seminarios constituíen o outro 50% da asignatura e se consideran avaliación continua
- Calificación final da asignatura Enfermería Materno-Infantil:
- A nota final de Enfermería Materno-infantil calcularase facendo unha media ponderada da calificación obtida en Enfermería Maternal e Enfermería Infantil por separado. O peso sobre a nota final é o seguinte:
- Enfermería Maternal 40%
  - Enfermería Infantil 60%

<p>Bibliografía básica</p>	<p>Fernández del Castillo, I. La nueva revolución del nacimiento. El camino hacia un nuevo paradigma. Editorial Ob Stare. 2014. Navarro Martín, JA.;Trillo Fernández, C.; Luque Barea, MA.; Seoane García, J.; Alonso Llamazares, MJ.; Gotor Montoro, S. Anticoncepción y salud sexual en Atención Primaria. 2013 González Merlo, J.;Lainilla Vicens, JM; Fabre Gonzalez, E.; González Bosquet, E. Obstetricia. 6a edición, Elsevier Masson. Barcelona 2016. González, C. Un regalo para toda la vida. Guía de la lactancia materna. Temas de Hoy; 2012. Torrens Sigalés RM, Martínez Bueno C. Enfermería de la mujer. Madrid: Ediciones DAE grupo Paradigma;2009. Usandizaga JA. Tratado de obstetricia y ginecología. Vol.I. Madrid: McGraw-Hill Interamericana; 2011. Smulders, B. Parto Seguro. Una guía completa. Ediciones Medici, SA. 2002. Calais-Germain, B. El periné femenino y el parto. Anatomía para el movimiento. Editorial La Liebre de Marzo, S.L. 2013.Observatorio de salud de las mujeres. Estrategia de atención al parto normal en el Sistema Nacional de Salud. Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad.Gobierno de España. 2012. Enfermería Pediátrica: Kyle Terri. Guía clínica de enfermería pediátrica. Wolters Kluwer Health; 2014. NANDA INTERNACIONAL. Diagnósticos enfermeros. Definiciones y clasificación 2012-2014. Elsevier; 2013. Aguilar Cordero MJ. Tratado de Enfermería del niño y el adolescente. Cuidados Pediátricos. 2ª ed. Barcelona: Elsevier Science; 2012. Ball, Jane W. Enfermería pediátrica: Asistencia infantil. Pearson; 2011. Ruza F.Manual Cuidados intensivos pediátricos. Ed. Norma-Capitel; 2010 Asociación Española de Pediatría de Atención Primaria. Programa de Salud Infantil. Madrid; 2009. Acerbo F y Garrahan JP. Cuidados en Enfermería Neonatal. 3ª edición. Ediciones Journal. Argentina; 2009. Lawrence Ruth, Lawrence Robert. Lactancia materna. Una guía para la profesión médica. Elsevier; 2007. Díaz Gómez M y cols. Tratado de Enfermería de la Infancia y la Adolescencia. Madrid: McGraw-Hill Interamericana, 2006. Bras i Marquillas J y de la Flor i Brú JE. Pediatría en Atención Primaria. 2ª edición. Ed. Masson SA. Barcelona; 2005. Chaure López I y Inarejos García M. Enfermería Pediátrica. Barcelona: Masson; 2004. Hernández Rodríguez M. Alimentación Infantil. 3ª ed. Madrid: Díaz de Santos; 2001.</p>
<p>Bibliografía complementaria</p>	<p>Enlaces de interés Enfermería Maternal:Guías técnicas do Espazo da Muller. SERGAS: http://www.sergas.es/MostrarContidos_N2_T01.aspx?IdPaxina=50019Libro de Saúde da Embarazada. SERGAS: http://www.sergas.es/gal/muller/docs/libro_saude_embarazada%2011-04-2012.pdfGuía de Practica Clinica sobre atención al parto normal. Ministerio de Sanidad y&nbsp;Política Social, 2010: http://matronasubeda.objectis.net/area-cientifica/guias-protocolos/guia-de-practica-clinica-sobre-la-atencion-al-parto-normalEstrategia de Salud Sexual y Reproductiva. Ministerio de Sanidad y&nbsp;Política Social, 2010: http://matronasubeda.objectis.net/area-cientifica/guias-protocolos/ESSREstrategia de atención al Parto Normal. Ministerio de Sanidad y&nbsp;Consumo, 2007: http://matronasubeda.objectis.net/area-cientifica/guias-protocolos/EAPNCuidados desde el nacimiento. Ministerio de Sanidad y&nbsp;Política Social, 2010: http://matronasubeda.objectis.net/area-cientifica/guias-protocolos/cuidados-desde-el-nacimientoMaternidad Hospitalaria. Estándares y &nbsp; &nbsp; &nbsp;Recomendaciones. Ministerio de Sanidad y&nbsp;Política Social, 2009: http://matronasubeda.objectis.net/area-cientifica/guias-protocolos/maternidad-hospitalaria.-estandares-y-recomendacionesLa asistencia al parto de las mujeres sanas. Axencia de Avaliación de Tecnoloxías Sanitarias de Galicia, 2007: http://matronasubeda.objectis.net/area-cientifica/guias-protocolos/la-asistencia-al-parto-de-las-mujeres-sanas.-estudio-de-variabilidad-y-revision-sistemicaEnlaces de interés Enfermería Pediátrica: Cuidados desde el nacimiento. Recomendaciones basadas en pruebas y buenas prácticas. Ministerio de Sanidad y&nbsp;Política Social, 2010: http://www.sergas.es/gal/muller/docs/cuidados_desde_el_nacimiento.pdf Asociación Española de Pediatría: http://www.aeped.es/ Sociedad Española de Medicina del Adolescente: http://www.adolescenciasema.org/ Journal of Pediatric Nursing: http://www.pediatricnursing.org/home Recomendaciones de nutrición de la SEEN http://www.msssi.gob.es/ciudadanos/proteccionSalud/infancia/recomendaciones_seen_infancia.htm Guía de Práctica Clínica sobre Trastornos del Sueño en la Infancia y Adolescencia en Atención Primaria http://www.guiasalud.es/GPC/GPC_489_Trastorno_sue%C3%B1o_infadol_Lain_Entr_compl.pdf Campañas relacionadas con la salud del niño. Ministerio de Sanidad y consumo http://www.msssi.gob.es/ciudadanos/proteccionSalud/infancia/DchosInfancia/campanas.htm</p>

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía/750G01001
Fisioloxía I/750G01005
Fundamentos da Enfermaría/750G01007
Enfermaría Clínica (I y II)/750G01012
Ética profesional, marco legal e filosofía do coidado/750G01016
Fundamentos de Enfermaría/750G01107

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermaría Comunitaria II/750G01019
Estadías Clínicas III/750G01027

Materias que continúan o temario

Estancias Clínicas VI/750G01030
Estancias Clínicas VII/750G01031
Practicum/750G01032
Traballo fin de grao/750G01033

Observacións

Para axudar a conseguir unha contorna inmediata sustentable e cumprir co obxectivo da acción número 5: "Docencia e investigación saudable e sustentable ambiental e social" do "Plan de Acción Green Campus Ferrol" A entrega dos traballos documentais que se realicen nesta materia realizarase a través de Moodle, en formato dixital sen necesidade de imprimilos, no caso de se realizar en papel: non se empregarán plásticos, realizaranse impresións a dobre cara, empregárase papel reciclado e evitarase a impresión de borradores. Débese facer un uso sostible dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural tendo en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sustentabilidade nos comportamentos persoais e profesionais. Facilitarase a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso axeitado, igualitario e proveitoso á vida universitaria. Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas, e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade, no caso de detectar situacións de discriminación por razón de xénero tomaranse medidas para corrixilas. Na realización dos traballos da materia, o plaxio e a utilización de material non orixinal, incluído aquel obtido a través da internet, sen indicación expresa da súa procedencia e, se é o caso, o permiso do seu autor/a, será cualificado con suspenso (0,0) na actividade. Todo iso sen prexuízo das responsabilidades disciplinarias ás que puidese haber lugar tras o correspondente procedemento.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías